

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij soetend en nuttig zijn en aan de kinderen van eigen land en volk vertellen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt werden bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

401. Het spook op de spoorbaan. — 402. Avonturen met een Hoed. — 403. Een Voelig Leven. — 404. De Geheimzinnige Kruisvaarder. — 405. De avonturen van den Hovenier. — 406. Een bange Vlucht. — 407. De nieuwe Kasteelheer. — 408. De jonge Landlooper. — 409. De twee Kameraden. — 410. De Spion. — 411. De Dochter van den Visscher. — 412. De Dochter van den Bezembinder. — 413. Een Huichelaar. — 414. De erkentelijke Indianenhoofdman. — 415. Onverwachte Avonturen. — 416. Een vreemde Nacht. — 417. De hoeve bij de duinen. — 418. Leo op de Kostschool. — 419. De moedige Padvinder. — 420. De Draconer van het Uilenhof. — 421. De strijd tegen de slavernij. — 422. De jong- alpengids. — 423. Het onverwachte Erfdeel. — 424. De verijdelde Diefstal. — 425. Op het eenzame Eiland. — 426. In den Sneeuwstorm. — 427. Sinterklaas in den Woonwagen. — 428. Het vuur in den nacht. Een moedige Knaap. — 429. Het verstaft de Schipbreukelingen. — 430. Voor het Recht. — 431. Het spook van Sylt. — 432. De dappere Kasteelknaap. — 433. In Duizend Vreezen. — 434. De Toovenares van Diksmuide. — 435. Acht maanden op een onbewoond eiland. — 436. Ontmaskerd. — 437. Een gestoorde Nacht. — 438. De stem aan de deur. — 439. Het geheimzinnig bedrijf. — 440. De smokkelaars van Blankenberghe. — 441. Een drama aan de grens. — 442. Een Godsoordeel. — 443. De verrader. — 444. Zigeuners op 't dorp. — 445. Een Rakker. — 446. De dochter van den Indianenhoofdman. — 447. De Smokkelbende. — 448. Het verlaten schip. — 449. De Werklooze. — 450. De avonturen in de Hooglanden. — 451. De gestoorde Zesdagenkoers. — 452. Uit een gezin. — 453. Een Smokkelavontuur. — 454. De Weezen van de Beukenharst. — 455. Kars, de Herdershond. — 456. Een angstige Focht. — 457. De verkleede Krijgsman. — 458. De Heldin van Maastricht. — 459. Een spion verrast. — 460. De Wraak van den Eskimo. — 461. De Schoolmeester van Sylt. — 462. Gevangen in het Ijs. — 463. Het Spook van de Steengroeve. — 464. De Groote Ronde. — 465. Erik, de Cow-Boy. — 466. De Roover uit Eikenloo. — 467. Het Geheim van den Torenkelder. — 468. Lina de Smokkelaarster. — 469. Twee maal gered. — 470. De zoon van Keizer Karel. — 471. De Zwarte Vrouw uit den Polder. — 472. Djees, de Schooler. — 473. De Cow-Boy en zijn Zuster. — 474. De Wilde Ridder en het Kind. — 475. Avonturen in de Grot. — 476. De Luchtvlieger.

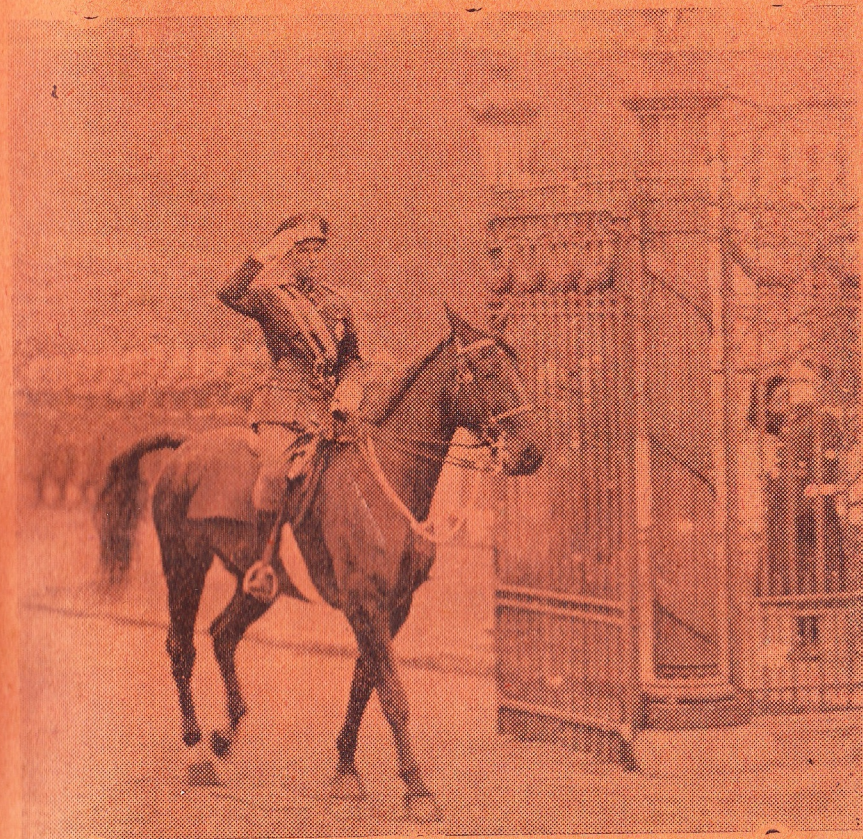
Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraagt ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

Prijs: 60 centiemen.

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH

Koning Leopold III

KONING LEOPOLD III**I.**

't Was de 15e October 1914. De kanonnen huilden over het land aan den Yzer, tusschen Nieuwpoort en Diksmuiden... En vooral bij Sint-Joris, een dorpje tusschen de Uniebrug en Nieuwpoort ging het geweldig toe... Het 7e voetvolkregiment moest er de Duitschers belletten over den Yzer te trekken.

Want het was oorlog in ons land... een wreede oorlog. De Duitschers hadden België aangevallen en waren er nu meester, behalve in het kleine hoekje achter den Yzer en de Ieperlee tot de Fransche grens. Nu wilden ze over Diksmuiden en Nieuwpoort naar Duinkerke en Calais, want ze streden ook tegen de Franschen en de Engelschen.

Het reeds afgemat Belgisch legertje moest de dichte drommen tegenhouden, hier en elders.

In dezen sector zaten de Duitschers thans te Mannekensvere, aan de overzijde van den Yzer. Hun kanonnen schoten van uit Rattvalle. Ons 7e regiment voetvolk had het zwaar te verduren...

De bewoners van het kleine Sint-Joris waren gevlucht.

— Wie komt daar aangereden? vroeg Eduard Hagens, een soldaat van het zevende.

Hij had munitie helpen aanvoeren en schuilde in een gracht voor de vele granaten, die overal open barstten met donderend geweld. Maar hij zag van Sint-Joris een ruiter naderen, die geen vrees scheen te hebben al lagen er reeds veel doden en gewonden op het veld.

— 't Is een pastoor, sprak een kamaraad.

— Ja, ik herken hem... pastoor De Jonghe van Sint-Joris! riep Eduard Hagens, die uit de streek afkomstig was... Wat doet hij toch! Mijnheer pastoor, kom hier... haast u... kom hier in de gracht! schreeuwde hij. 't Gaat nu toch te wreed toe...

En dat was waar... Want eensklaps braakte van uit Mannekensvere zelf een batterij los... 't Was of een draak vuur spuwde. Daar stonden onze afgematte troepen, en machteloos waren ze tegen dezen orkaan.

Achtergebleven koeien en paarden stormden in dollen angst rond; de grond danste en scheurde open. De boomen vielen met doffen slag achter, voor en op de soldaten; 't regende bijwijlen pannen, glas en steenen; kloeke schuur-, en stal-muren pletsten open... Kogels kletsten tegen de huizen, huilden en floten alom en kletterden lijk hagel op de steenen.

't Was of de hel woedde bij Sint-Joris, waar de weiden, de akkers, de dijken in Augustus nog met hun zomerpracht prijkten...

Maar pastoor De Jonghe scheen niets te vreezen; flink zat hij op zijn paard; zijn soutane was gescheurd, en hing met flarden om zijn lichaam. Hij stak de rechterhand omhoog als om de soldaten te zegenen...

Hij woonde met zijn zuster op de pastorie. Hij had niet willen vluchten... Maar toen brak die oorlogsstorm los. En pastoor De Jonghe begon zonderling te doen... Al dikwijls had men hem van gevaarlijke plaatsen verjaagd... Telkens keerde hij er terug...

En ook nu reed hij hier weer.

— Kom bij ons in de gracht... ge zult anders seffens dood geschoten worden! schreeuwde Eduard Hagens weer.

Maar de pastoor scheen hem niet te hooren en staarde recht voor zich uit en mompelde onverstaanbare woorden.

't Geweld bedaarde wat... Hagens sprong uit de gracht, liep naar den priester toe, en liet het paard keeren...

— Mijnheer pastoor, ge zult dood geschoten worden, zei hij weer.

— Ik moet bij mijn schapen zijn...

— Maar uw volk is gevlucht! De menschen zijn te Coxyde of in De Panne. Ga daarheen... hier deugt het niet!

De pastoor reed terug... Juist floot een kogel... Eduard Hagens slaakte een kreet en viel neer... Maar hij sprong weer op.

— Ik heb het vast! kreunde hij tot een vriend.

Hij had als een hevigen slag op zijn linkerarm gekregen. Bloed vloeide uit zijn mouw... Eduard kroop weer in de gracht.

— 't Zal nog niet erg zijn, sprak hij. Mijn arm is geraakt...

— Ga naar het gemeentehuis... laat er u verbinden, ried zijn vriend aan.

Eduard Hagens dacht aan zijn vrouw en twee kinderen... O, hij was nu dicht bij den dood geweest... En wie weet, zou die kogel hem toch nog niet het leven kosten? Hij voelde felle pijn en een wonde kon ontsteken en doodelijk worden...

Hagens ging gebogen door een gracht; voor

hem voerde iemand op een kruiwagen een gekwetste weg, ook in de gracht, want over den weg en het veld maaide de dood.

Hagens kwam in het gemeentehuis aan... Het was een hulppost geworden. Daar lagen mannen te kermen en te kreunen, of van daar hinkten verbonden naar Nieuwpoort, naar de tram welke al maar door zijn droevigen last vervoerde.

Pastoor De Jonghe trad binnen... Zijn hoed hing aan flarden over zijn hoofd... De priester kwam de gewonden zegenen... Dan weer liep hij naar buiten... Toen er een projectiel barstte sloeg hij een kruis. Weer wilde hij naar de Duitse linie... De soldaten joegen hem terug.

Dan dompelde hij nogmaals naar het gemeentehuis... het lazaret met al zijn bloed en ellende...

De beschieting werd nog geweldiger. Granaten pletsten rond het gemeentehuis open. Een slag... een kreet... pastoor De Jonghe lag verbrijzeld... dood neer. Binnen bracht men de huilende schreiende gewonden naar den kelder... En hier kermden ze voort of ijlden ze in hun koorts over huis... en stamelden ze namen van kinderen, om wie ze in hun eigen zware smarten nog bekommerd waren. Aalmoezeniers stonden stervenden bij...

Maar nog moest het lijden grooter worden...

Nauwelijks was ieder in den kelder, of de muren kraakten... De mannen werden tegen en over elkander geworpen... door rook verblind...

Een granaat was tegen het onderste deel van den muur ontploft en had het keldervenster verwijfd. De voeten werden dan bespoeld door een stinkend vocht.

— Wat is dat nu weer?

Tusschen kreten van walging klonken er van schrik.

— 't Is mest, 't is beer! riep iemand met afkeer.

Daar naast was de aalput gebarsten.

De gewonden kropen en strompelden naar boven, men droeg anderen weg... O, waar nu heen?... De grond danste onder de voeten; muren, pannen rolden neer... de dood raasde naar alle zijden...

De droevige stoet verwijderde zich... En de weerbaren bleven...

Eduard Hagens strompelde heen; zijn arm was verbonden, maar nu hadden neervallende steenen van het gemeentehuis. zijn linkervoet getroffen...

En tusschen granaten door, soms schuilend

in een gracht of achter een mijt, sukkelde Hagens voort.

— — — — —
Op het lage deurtje van een visschershutje te Coxyde werd geklopt.

— Zie eens, wie daar nog is, zei de oude Chiel die naast den haard zat te rooken, terwijl aan de andere zijde zijn vrouw een kous stopte.

Nele, de dochter, deed open.

— Om de liefde Gods, laat mij hier binnen rusten! smeekte een Belgische soldaat die van vermoeyenis wankelde.

— Kom vriend, riep Chiel, hier bij het vuur. Nele, zet den moor op, dan kan hij een tas warme koffie drinken, dat zal hem deugd doen.

— Komt gij uit den slag? vroeg Chiel, de visscher.

— Ja... van Sint-Joris... 't gaat er slecht... We zijn afgetrokken... 't veertiende vecht er nu, maar ik kon niet achter en ik heb, 'k weet niet hoe lang, tusschen het lisch gelegen... Ik ken toch de streek... Ik heet Hagens en woon te Ramskapelle.

— Och, uw voeten! kreet Nele.

Ze zag hoe den jonkman het bloed uit de schoenen zijpelde.

— Ik ben gekwetst aan mijn voet en arm. Eduard Hagens beefde van uitputting. Nele had zich reeds neergehurkt en deed zijn schoe-

nen uit. De sokken waren grauw-rood van slijk en bloed. Het water begon in den ketel zacht te zingen en het meisje goot er in een bekken, vulde het aan met wat koud, en zei trillend van deernis:

— Laat ik uw voeten wasschen... dat zal u goed doen!

— Juist! riep Chiel. Geen beter middel nu... En dan een goede pot koffie en een boterham, en voor de rest slapen. Was het zoo wreed bij Sint-Joris?

— O, zwijg... zwijg! 't Kan in de hel niet erger zijn... Al vuur... vlammen, zwavel, obussen, bommen, shrapnels, kogels... 'k Heb zoo-veel maten zien vallen... En ik ben langs gekwetsten tot tegen Nieuwpoort gekropen. Dat gekerm en getier... maar 't was ieder voor zijn eigen... 't kon niet anders. Ik heb dan gerust, tusschen het lisch in 't slijk... 'k Wist dat mijn regiment te Coxyde lag en 'k ben nu tot hier gesukkeld. Maar hoe, 'k weet het niet.

Wat later lag Hagens op een matras in een achterkamertje. Hij kon niet dadelijk slapen; het was zoo'n vreemde dag geweest... Hij had vrienden zien vallen... O, er zouden er niet velen van het zevende overblijven... Wat was die oorlog toch afschuwelijk! Hij dacht ook aan pastoor De Jonghe; hij had hem zien liggen

vóór het gemeentehuis, in een plas bloed (1). Eduard Hagens kende den priester goed, want hij had familie te Sint-Joris, neven en nichten, die nu ergens rond doolden, als schamele vluchtelingen...

Hagens woonde zelf te Ramskapelle, maar zijn vrouw en kinderen waren bij een tante te Bulskamp achter Veurne.

— Van mijn huisje zal er niet veel overblijven, zei hij bij zich zelf.

Hij was een landarbeider, die op een groote hoeve diende. Zijn baas vertoefde nog op de hofstede.

— Hij zal het er niet houden, mompelde Hagens. Het moet hier allemaal kapot.

Eindelijk sliep de gewonde soldaat in. Den volgenden dag kon hij met de tram naar De Panne. Hier werd hij opgenomen in een hospitaal... Een dokter verbond nu beter zijn wonden. Hagens lag op een helder bed... In den namiddag ontroerde hij diep. Koningin Elisabeth kwam door de zaal; ze bleef ook bij Hagens staan. Ze vroeg hem, of hij veel pijn leed, en dan of hij vrouw en kinderen had. Ze gaf

(1) Na den oorlog heeft men te Sint-Joris, dicht bij de kerk, gebeenten opgegraven. Men was overtuigd, dat dit van pastoor De Jonghe er ook bij lag.

hem een pakje chocolade en bemoedigde hem.

De strijd duurde voort. Het afgemat Belgisch leger kreeg nog geen hulp, maar men zou het water over het land brengen en zoo de Duitschers tegen houden. Toch was de toestand hachelijk...

Op een morgen trad een hooge krijgsman het stadhuis van Veurne binnen. Hij was doornat en beslijkt, want hij kwam van het front... Men zei in de stad, dat de Belgen moesten wijken en de Duitschers zouden komen... Velen uit Veurne namen de vlucht...

De hooge krijgsoverste ging in een ledige zaal en zette zich onder de Vlaamsche schouw, waarin een groot vuur brandde.

Het was Koning Albert; hij verzonk in diep gepeins... O, zou men nu ook dit laatste hoekje moeten opgeven?

Tegen het midden van den dag, bracht men uit een naburig gasthof een bescheiden maal dat de Koning deelde met den overste van den staf, generaal Wielemans. De dag, grauw van storm.

neigde spoedig ten einde. Bij den haard gezeten, wachtte de Koning op nieuws.

Stil trad generaal Wielemans binnen, met ontsteldenis op het gelaat en neergeslagen blik, en hij legde op de tafel een groot blad papier, vol instructies, en mompelde op van droefheid trilenden toon:

— Sire, dit is slechts in nood...

't Was het bevel, voor den aftocht, het bevel, om het leger van den Yzer terug te halen en naar Frankrijk te zenden. Dan zouden de Duitschers geheel België bezet hebben.

De Koning moest het papier teekenen...

Hij nam het op en las het... O, als men nog een paar uren kon vol houden. Er kwam hulp... Aarzelend hield de Koning de pen in de hand.

Men riep hem even weg...

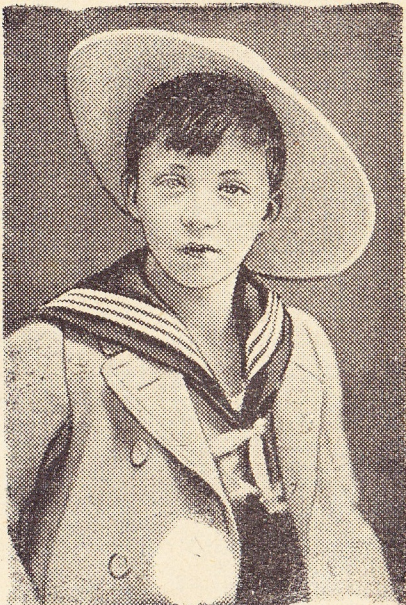
Toen hij terugkeerde, had hij weer de flinke houding, welke aan het ongeluk zooveel waardigheid schenkt.

Hij zocht het noodlottig bevel om er zijn handteeken op te plaatsen, maar het was verdwenen. Op hetzelfde oogenblik, schreed generaal Wielemans opnieuw binnen, en riep uit:

— Men vertrekt niet, Sire, men houdt vol! Luister... hoort gij 't gerucht der troepen?

Hij opende een der zes groote ramen.

In de verre schemering verdween het dof en

*Toen Koning Leopold III
een prinsje was.*

tegelijk rammelend geluid van wegmarcheerende kompanies...

Troepen gingen de strijders aan den Yzer helpen... En het water vloei­de over het land. De Duitschers konden niet verder... Het kleine hoekje bleef vrij.

Eduard Hagens genas en keerde bij zijn regiment terug. Hij stond met het zevende op de Markt te Veurne. De Koning hing de Leopoldsorde aan het vaandel en hield een toespraak over den strijd bij Sint-Joris...

Hoe gedund waren de rangen!

Eduard Hagens zag nadien dikwijls Koning Albert, die hem eenige malen aansprak. Hagens werd bij troepen van oudere mannen ingedeeld om allerlei werken te doen.

Zekeren dag kwam er een zeer jonge soldaat hun helpen, om zakken met aarde te vullen.

— Dat is prins Leopold, de oudste zoon van den Koning, zei Hagens tot een makker.

En hij sprak waarheid. Leopold, dertien jaar oud toen, droeg een uniform en arbeidde mee... De Koning wilde aldus zijn eerbied toonen voor

de volksjongens, die het zware werk verrichtten en in de loopgraven streden. Later moest de prins weer naar school.

Eduard Hagens zag ook den Koning, toen deze met de Koningin op een groote hoeve in de Moeren verbleef, dicht bij Veurne, en dikwijls minzaam met burgers en soldaten sprak.

Zoo bleef Hagens vier jaar in den strijd. Na den oorlog vestigde hij zich met vrouw en kinderen te Ramskapelle. Hier werd nog een kind geboren, Pieter. Toen de knaap grooter werd, hoorde hij vader veel uit den oorlogstijd vertellen. Helaas, het geluk bleef niet duren. Vader had aan het front de kiem van een ziekte opgedaan en stierf in 1931, toen Pieter twaalf jaar was. Moeder overleed twee jaar later. Pieter werd koewachter op een hoeve. Een zuster en een broer waren al gehuwd...

II.

't Was Zondagmorgen 18 Februari 1934. Pieter Hagens, de vijftienjarige koewachter op de hoeve van baas Veerle, in Veurne-Ambacht, ging om acht uur naar de kerk.

Toen hij het dorp bereikte, zag hij hier en daar groepjes staan, die druk aan het praten waren. En dadelijk begreep Pieter, dat er iets bijzonders gebeurd was.

— Wat is er? vroeg hij aan een jongen, dien hij kende.

— De Koning is dood...

Pieter schrok geweldig...

— Wat... de Koning dood! herhaalde hij.

— Ja... ze hebben het door de radio gehoord. De Koning is gisteravond van een rots gevallen en zoo verongelukt...

— Maar is dat waar?...

— Ja... Alle menschen spreken er over... 't Moet ergens bij Namen gebeurd zijn...

Pieter ging bij een groepje staan, om nog meer bijzonderheden te hooren, maar de menschen wisten nog niet veel te vertellen.

Na de mis spoedde Pieter Hagens zich naar de hoeve. Hij ontmoette den baas en de bazin, die in de sjees naar de Hoogmis reden. De knaap vertelde, wat er gebeurd was. Veerle en zijn vrouw schrokken ook erg.

Pieter ging voort. Op de hoeve was er een radio, en Gerard, de zoon, zette de Vlaamsche post op, toen de koewachter hem het droevig nieuws meedeelde.

— We zullen wel wat hooren, als 't waar is, sprak Gerard.

Lang behoefden ze niet te wachten... Daar kwam de stem van den omroeper al... En Gerard en Pieter vernamen de bijzonderheden van het schrikkelijk ongeluk. Koning Albert had Za-

terdag te Marche-les-Dames bij Namen een rots beklommen en was door een losgeraakten steen naar beneden gestort. Men had na lang zoeken zijn lijk gevonden en het naar Brussel over gebracht (1).

Den ganschen dag door vertelde de radio meer bijzonderheden. En in veel huizen zat men aandachtig en ontroerd te luisteren.

Pieter dacht aan alles wat vader hem over den Koning, de Koningin en Prins Leopold verteld had. En hij had de vorsten gezien, toen ze bijna vier jaar geleden in De Panne de plaats bezochten, waar Leopold I over honderd jaar aangekomen was.

's Maandags ook sprak ieder over den dood van den Koning; 's avonds zat Pieter met de andere hoevebewoners bij de radio, toen deze het overbrengen van 's Konings lijk van Laken naar 't paleis te Brussel beschreef. Men hoorde de klokken luiden, een kanon schieten, de paarden trappelen, het kanonaffuit, waarop de kist stond, over de keien daveren.

Pieter was zeer onder den indruk. Hij lag eenige uren later op zijn stroozak nog over alles na te denken. O, hij zou zoo gaarne de begrafenis van Koning Albert en de intrede van den

(1) Men leze ook Nr. 492: « Koning Albert I ».

nieuwen vorst, Leopold III willen zien! Maar Brussel was zoo ver... Geld voor den trein had Pieter niet. Hij bezat geen rijwiel; hij mocht wel eens op dat van Gerard rijden. Morgen zou hij vragen of hij er op naar Brussel mocht.

— — — — —
't Was Dinsdagmorgen. Pieter stond, gelijk altijd vroeg op, maar Gerard zat ook al in de keuken, waar de meid koffie zette en brood sneed.

— Gerard, gaat gij niet naar Brussel? vroeg Pieter.

— Ja, morgen...

— Met uw velo?

— Zijt ge niet wijs! Me zoo afjakkeren zeker, als er treinen rijden?

— Mag ik op uw velo rijden?

— Naar Brussel?

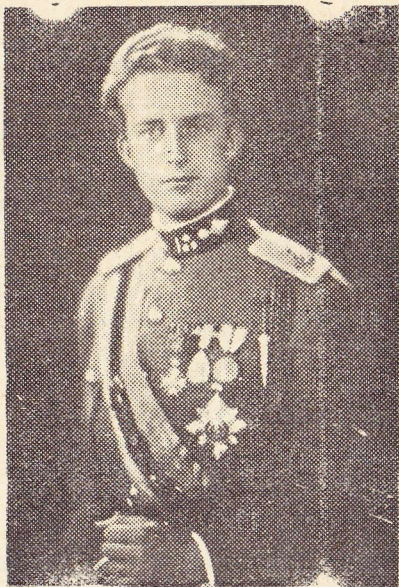
— Ja...

Gerard en Marie, de meid, schoten in een lach.

— Jongen, ge weet niet, wat ge vraagt, zei Gerard. Gij naar Brussel trappen... Ge zoudt er nooit geraken...

— En verdolen onder weg, beweerde Marie.

— Wel neen, van hier op Brugge, en dan naar Gent... O, ik zou gaarne alles afzien, ver-

Koning Leopold III.

volgde Pieter. Vader heeft den Koning zoo dikwijls ontmoet en drie keer met hem gesproken. En toen hij gekwetst was in den oorlog, kwam de Koningin bij hem... Hij heeft ook prins Leopold in zijn uniform gezien, toen hij soldaat werd. De prins was nog maar dertien jaar... Hij heeft met vader zakjes aarde gevuld... maar nadien moest prins Leopold weer naar school in Engeland. Hij is dan terug gekeerd in De Panne en kreeg Vlaamsche les van den hoofdonderwijzer.

— Ja, dat weet ik ook, zei Gerard. En de Koning, de Koningin en de Prins kwamen nu en dan nog in De Panne, bij meester.

Baas Veerle trad juist binnen, en hoorde, wat Pieter wenschte.

— Gij blijft hier... Ze kunnen u te Brussel missen, zei hij. Er zal daar volk genoeg zijn, zonder u. Wat ge nu in uw hoofd steekt! Dat Gerard eens gaat zien, vind ik goed, maar gij kunt dan dubbel hard werken.

Veerle was meestal onvriendelijk tegen den wees en ook nu sprak hij op norschen toon.

— Ge moet zoo'n vies gezicht niet trekken, vervolgde hij nog. Eet rap en dan naar den stal!

— Och, ik kan dat wel begrijpen van Pieter.

Hij heeft zoo dikwijls zijn vader over den Koning hooren spreken, zei Gerard.

— Tut, tut, hij is hier koewachter en hij mag al blij zijn, dat ik hem nu en dan naar de radio laat luisteren, bromde de baas.

Pieter zei niets meer; hij at zijn boterhammen op.

— En toch ga ik naar Brussel, dacht hij.

Na het maal ging hij naar zijn kamertje in den stal, waar ook Dook, de paardenknecht, sliep. Pieter trok zijn Zondagsche kleeven aan en nam zijn spaargeld, zoo wat vijf en twintig frank.

— Ha, ik ben maar een koewachter! mompelde hij. Dat moet ik dikwijls hooren. En toch zal ik te Brussel geraken... De oud-strijders trekken er met duizenden heen, om den Koning nog eens te groeten... Vader kan het niet meer doen... ik zal in zijn plaats gaan...

Bij die gedachte welde er een traan in zijn oog... Pieter wilde probeeren heele einden met vrachtauto's mee te rijden...

Hij was klaar om te vertrekken en omzichtig sloop hij uit den stal. Marie, de meid, stond aan den regenbak... Vlug ging Pieter bij haar.

— Wat is het nu? Ge hebt uw beste kleeven aan, zei Marie verwonderd.

— Ja... ik vertrek naar Brussel...

— Ge moogt niet.

— Ik doe het toch...

— Hebt ge dan zooveel geld voor den trein?

— Neen... maar ik zal er wel geraken! Zeg het straks aan den baas...

— Jongen, hij zal kwaad zijn...

— 't Kan me niet schelen!

En Pieter liep over de achterweide weg. Marie keek hem na.

— Bah, hij is koppig... Eer hij een half uur ver is, keert Pieter wel terug, mompelde ze. Ik zeg nog niets aan den baas... Waarom kwaad bloed zetten!

III.

Pieter was naar Nieuwpoort geloopt. En na wat wachten op de kade zag hij er een vrachtauto uit Gent, die om visch kwam.

— Mag ik meerijden... ik zal u een paar frank geven? vroeg de knaap aan den chauffeur.

— Waar moet ge heen?

— Naar Brussel om de begrafenis van den Koning te zien...

— Ik rijd maar tot Gent...

— Dan ben ik toch al half weg...

— Meer dan halfweg... Vooruit, stap op!

Pieter was groot voor zijn jaren en de chauffeur zag eigenlijk geen kind meer in hem, al was

het van hem toch onvoorzichtig zoo maar een knaap mee te nemen. Blijde zat Pieter in de stuurkabiën... 't Ging al goed...

— Te Gent vindt ge wel een andere camion, beweerde de chauffeur.

Pieter verzweg, dat hij stil van de hoeve weggehoopen was en sprak over zijn vader, die den Koning zoo goed had gekend.

De auto reed naar Brugge en dan naar Gent, waar Pieter kort na den middag aan kwam. De chauffeur wilde geen geld aanvaarden.

— Rijd met de tram naar Melle, zei hij. En daar zult ge camions genoeg zien... Licht neemt de een of ander u mee.

Hij duidde aan welke tram Pieter moest nemen. De knaap stapte eerst een bakkerswinkel binnen en kocht er boterkoeken, die hij opat in een kleine herberg, waar hij koffie vroeg.

Om twee uur stond hij te Melle op de breede baan. De eene auto na de andere rende voorbij en telkens stak Pieter de hand op, maar geen enkele chauffeur stopte. Dat was zeer teleurstellend.

— Ik ga een eind te voet, dacht de jongen. Misschien zie ik wel ergens aan een herberg een kamion staan. Dan heb ik meer kans op een plaatsje.

Hij wandelde dus voort en bereikte Kwatrecht.

Plots bonsde zijn hart. Even buiten het dorp

stond een groote vrachtauto voor een herberg. Pieter stapte binnen en bestelde een glas bier. Twee mannen zaten er hun boterhammen op te eten en spraken met den waard over den Koning. Pieter vroeg hun, of hij mee mocht rijden naar Brussel.

— Gij zijt van West-Vlaanderen, zei een der mannen, de chauffeur.

Pieter vertelde, dat hij uit Veurne-Ambacht kwam en hoe hij het eerste deel van zijn reis afgelegd had. Hij wilde zoo gaarne de begrafenis van den Koning zien. Hij sprak over zijn vader.

— Wel, ge moogt tusschen ons in zitten, be-
loofde de chauffeur.

Verheugd reisde Pieter verder. De autobestuurder vroeg hem, of hij familie had te Brussel. Neen, de knaap kende daar niemand en hij wist niet, waar hij vannacht zou slapen.

De mannen zouden hem een goedkoop logement wijzen.

't Was al donker, toen ze in de hoofdstad aankwamen. Pieter keek vreemd op, bij al die drukte. Hij werd afgezet in een straat bij de Noordstatie, en de mannen toonden een herberg, waar hij een kamertje kon vragen. Maar Pieter trad er nog niet binnen. Hij wilde eerst eens het paleis zien.

Na veel vragen en lang zoeken kwam hij daar

in de buurt en hij zag een dichte menigte, die geduldig wachtte onder toezicht van politie en gendarmen. Al die menschen wilden in het paleis den gestorven Koning voor de laatste maal begroeten.

Dat hoorde Pieter van een man, dien hij aansprak en dadelijk nam hij achteraan bij die massa plaats... O, ook den Koning nog eens mogen zien! Die gedachte ontroerde hem.

En nu moest Pieter evenals duizenden anderen veel geduld hebben. De dichte rijen schoven slechts zeer langzaam op. Men zei, dat het paleis wel gesloten zou worden, nu het avond was. Maar dan hoorde men, dat op bevel van prins Leopold, de begroeting ook in den nacht voort mocht duren. En Pieter bleef als duizenden anderen staan, uren en uren lang. Hij kreeg honger en voelde vermoeienis. Toch hield hij vol... En eindelijk — het was al een tijd na middernacht — mocht hij binnen. Hij was diep ontroerd... Met de muts in de hand schreed hij voort. En daar kwam hij in een zwarte zaal, met zwart laken aan de muren... en plots zag hij Koning Albert. De tranen schoten Pieter in de oogen...

In het midden van de zaal, gedeeltelijk overdekt met de nationale vlag, tusschen twee rijen van rouwkaarsen, drie kandelaars links en drie kandelaars rechts, lag de Koning, in zijn khaki-

uniform, als generaal, met zijn grootlint van de Leopoldsorde en met zijn dekoraties.

Pieter zag zijn wit gelaat van een eindelooze kalmte, van een eeuwigen vrede, het witte verband, de gevouwen handen. De kaarslichten deden schaduwen wiegen over den Koning.

Achter hem brandden nog twee kandelaars, waarboven een wapenschild hing.

Om het praalbed heen lagen stapels kransen en bloemen.

Vier generaals stonden op eerewacht. De bezoekers hielden niet stil. Zij bogen het hoofd en schreden voort als in een vrome begankenis.

Pieter kwam weer buiten in den nacht. Hij vroeg den weg naar het Noordstation, en een vriendelijke man, die ook dien kant uit moest, nam hem mee. Hij wees een logement, waar een portier nog op was. En even later lag Pieter op een klein kamertje in een smal bed... Dadelijk sliep hij in... 's Morgens werd hij wakker van allerlei lawaai op straat. Hij was dat immers niet gewoon. Hij zou vandaag Brussel eens bekijken.

Pieter zag, dat er 's Woensdags drommen bezoekers naar de hoofdstad kwamen. Hij begreep, dat het moeilijk zou zijn om den volgenden dag een plaatsje te veroveren, waar hij den lijkstoet kon zien. Hij merkte 's avonds, dat er zich al menschen opstelden in den omtrek van het paleis en er den heelen nacht zouden blijven. Hij besloot hetzelfde te doen. Hij kocht broodjes met hesp en een paar stukken chocolade. En toen de nacht aanbrak, stond hij in een groep volk niet ver van het park... Eerst luisterde hij naar de gesprekken. Een man praatte over den nieuwen Koning. Hij vertelde aan de omstanders, hoe hij op de kade te Antwerpen stond, toen prinses Astrid er aankwam, na haar huwelijk met prins Leopold in Zweden.

Leopold was met den Koning en de Koningin, prins Charles, zijn broer, en prinses Marie-José, zijn zuster, 's Zondags te voren te Oostende terug gekeerd.

Daar te Antwerpen wachtte prins Leopold zijn jonge vrouw op. Prinses Astrid kwam met een Zweedsch oorlogsschip aan. Het was prachtig weer. De prinses schreed over de loopplank; Leopold ging haar tegemoet, en, toen de twee Koningskinderen elkander omhelsden, barstten de duizenden en duizenden toeschouwers in luid gejubel los.

De Koninklijke Familie en ook de ouders en andere verwanten van prinses Astrid werden op het stadhuis van Antwerpen ontvangen; toen ze te voet terugkeerden naar den trein, verbrak het volk de politiecordons om Leopold en Astrid nog beter te zien en toe te juichen. Te Brussel was de ontvangst al even grootsch.

Dat vertelde die man daar in de groep. Hij wist ook te verhalen, dat Leopold Kongo en Nederlandsch Indië bezocht, om het koloniaal werk te bestudeeren en hij daarover in den Senaat een merkwaardige rede hield.

— Leopold en Astrid wonen met hun twee kinderen op een kasteel te Laken, dicht bij het paleis, vervolgde de man. Ze leven er zoo eenvoudig, als onze Koning was. Als ze plechtigheden bijwonen, spreken ze minzaam met de menschen, Fransch met de Walen en Vlaamsch met de Vlamingen.

Pieter luisterde aandachtig en wat later vertelde hij, hoe zijn vader met prins Leopold aan het front gewerkt had... Nu praatte men over den oorlog... Maar nadien werden de menschen stiller. Pieter worstelde als velen met slaap en vermoeienis. En toen de nieuwe dag aanbrak, die van de plechtige, droevige begrafenis, moesten allen nog uren wachten... Wat een volk was er op de been! Politie, gendarmen en soldaten moesten de orde handhaven. Ook duizenden

buitenlanders — vooral Nederlanders en Franschen — waren gekomen.

Pieter zag hoe de kist met den Koning buiten gebracht en op een kanonaffuit geplaatst werd. Wel dertig duizend oud-strijders, ook oorlogsweduwen, defileerden er langs. Vaandels bogen... En Pieter dacht aan zijn vader... En toen, reed men met den Koning heen... Pieter zag prins Leopold, prins Karel, prins Umberto. Hij zag den kardinaal Van Roey en vele geestelijken; hij bemerkte den prins van Wales, prins Hendrik uit Holland, en andere vorsten... en vreemde gezanten. Uit alle landen der wereld toonde men, hoe diep men Koning Albert vereerde.

De klokken luidden... Pieter zag of hoorde echter niets van den plechtigen lijkdienst in Sint Goedele, waarbij Koningin Elisabeth tegenwoordig was.

Pieter kon ook niet te Laken zijn, waar na een defilé van eigen en vreemde troepen, Koning Albert in de crypte ter ruste werd gelegd.

IV.

Pieter had nog een nacht in het logement geslapen. Van zijn geld bleef niet veel meer over. Hij wilde den intocht van den nieuwen Koning zien. En al vroeg stond hij op Vrijdag 23 Februari, dicht bij de kerk te Laken.

Gisteren een rouw-, nu een feestdag, maar vol weemoed.

Volgens onze grondwet moet een nieuwe Koning onmiddellijk ingehuldigd worden...

Weer luidden de klokken, en donderde het kanon. Hooge krijgsoversten reden te paard naar het paleis van Laken.

Daar kwam de nieuwe Koning te paard aangereden. Aan het hek sprak de heer Max, burgemeester van Brussel hem toe, om de hulde en trouw der stad uit te drukken.

Pieter stond wat verder onder de menigte. De jonge vorst naderde met zijn gevolg... Hij groette de juichende menigte. Maar dan keek Leopold zijwaarts naar de kerk en de crypte, waar men gisteren zijn Vader bijgezet had. Zijn goede, wijze Vader, wiens plaats hij vandaag

innemen moest! Hevige ontroering greep den jongen Koning aan en men zag hem weenen. Ieder was bewogen... Pieter Hagens kreeg ook de tranen in de oogen... Hij dacht aan den dood van zijn vader...

Leopold beheerschte zich en reed voort. Pieter las 's namiddags in een dagblad, wat er verder gebeurd was. Overal juichten duizenden hun nieuwen vorst toe.

Koningin Astrid was te voren met het prinsesje Josephine en prins Boudewijn naar het paleis der natie gereden en er met gejubel begroet... Een donderende ovatie barstte los, toen Leopold verscheen en den troon beklom. In het Fransch en het Vlaamsch zwoer hij met krachtige stem de grondwet en de wetten van het Belgische volk na te leven en de onafhankelijkheid en onschendbaarheid van het grondgebied te handhaven.

In beide talen ook hield de nieuwe Koning een rede, waarin hij verklaarde met hart en ziel aan het land en volk verkleefd te zijn. Hij dankte, ook namens zijn Moeder, de Koningin Elisabeth, voor al de liefde en deelneming bewezen, zoo uit het land als uit den vreemde, bij het afsterven van zijn geliefden Vader... Hij verzekerde zijn krachten ten dienste te stellen van land en volk.

Dikwijls juichten allen in de zaal toe, waar ook vreemde vorsten en vertegenwoordigers aanwezig waren.

En op den terugtocht werden de Koning en de Koningin weer met gejubel begroet...

Zoo kreeg ons land zijn vierden Koning Leopold III.

V.

Pieter moest er nu aan denken om terug te keeren naar huis. 't Geluk diende hem. Plots zag hij Gerard, den zoon van zijn baas.

— Toch te Brussel geraakt? vroeg Gerard.

Pieter vertelde, hoe hij gereisd had en waarom hij naar Brussel was gekomen.

— Ik zal uw trein betalen, zei Gerard. Maar 't zal er leelijk opzitten bij vader... De meid zei, toen ge een paar uur weg waart, dat ge naar Brussel wildet trekken.

Zoo kwam Pieter 's Vrijdags op de hoeve aan... Gerard ging eerst binnen en hij vertelde aan zijn vader, hoe de jongen ook uit eerbied voor zijn vader, den oud-strijder, naar Brussel

geweest was... Baas Veerle had de plechtigheden door de radio gevolgd en was er nog onder den indruk van. Hij riep Pieter binnen.

— Jongen, voortaan moogt ge niet zoo geheim meer handelen, zei Veerle. Maar alloh, ge zijt in plaats van uw vader naar de begrafenis van den Koning geweest... Vertel eens alles wat ge gezien hebt...

En nog lang dien avond zat Pieter te verhalen.

EINDE.